de Rechtspraak

Addendum

Leidraad deskundigen in civiele zaken

Gedragsdeskundig onderzoek in familie- en jeugdrechtelijke zaken

Gedragsdeskundig onderzoek in familie- en jeugdrechtelijke zaken

NB: De nummering in deze bijlage volgt de nummering van de Leidraad deskundigen in civiele zaken. Om die reden loopt de nummering in deze bijlage niet overal door.

1. Inleiding

Dit betreft een bijlage bij de Leidraad deskundigen in civiele zaken (hierna: de Leidraad), speciaal bedoeld voor het deskundigenonderzoek in familie- en jeugdrechtelijke zaken waarbij het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie (NIFP) bemiddelt tussen de opdrachtgever (rechtbank en gerechtshof)[1] en freelance werkende gedragsdeskundigen[2]. Deze bijlage maakt het lezen van de Leidraad niet overbodig. Bij tegengestelde informatie gaat de informatie in deze bijlage voor boven de informatie in de Leidraad.

De bemiddelingstaak van het NIFP houdt in dat voorafgaand aan de zitting anoniem voor-overleg kan plaatsvinden met de opdrachtgever over de wenselijkheid van of de noodzaak tot een gedragsdeskundigonderzoek (beslissingsgerichte diagnostiek), alsook over de wachttijden en de beschikbaarheid van onderzoekers om een inschatting te maken of het belang van het kind zich verzet tegen een onderzoek. Na de zitting waarin de beslissing tot onderzoek is genomen, kan overleg zijn met de opdrachtgever over de (standaard)vraagstelling, welke personen bij het onderzoek worden betrokken (ouders/verzorgers en/of kinderen), hoe het systeem wordt onderzocht (persoonlijkheidsonderzoek ouders/verzorgers en/of onderzoek naar hun opvoedings-vaardigheden en/of kindonderzoek) en hoe het onderzoek wordt vormgegeven.[3] Vervolgens volgt de matching van de meest geschikte en beschikbare gedragsdeskundige(n).

De gematchte gedragsdeskundige brengt een offerte uit waarin is opgenomen welke middelen/instrumenten nodig zijn om tot beantwoording van de vraagstelling te komen (onderzoeks-arrangement).[4] Na goedkeuring van de offerte door de opdrachtgever start het onderzoek.

In de afrondende fase van het onderzoek verlenen de medewerkers van het NIFP collegiale consultatie (feedback) aan de gedragsdeskundige(n). Deze consultatie heeft een kwaliteit bevorderende functie. De gedragsdeskundige, die op persoonlijke titel als deskundige wordt benoemd, is niet gebonden aan adviezen van het NIFP.

---

1 Gedragsdeskundig onderzoek in familie- en jeugdrechtelijke zaken kan ook worden bemiddeld in opdracht van de gecertificeerde instelling en de Raad voor de Kinderbescherming.

2 Gelet op de rol/betrokkenheid van het NIFP wordt over de deskundige in deze bijlage geschreven in de derde persoon en niet – zoals in de Leidraad – in de tweede persoon.

3 Handreiking indicatiestelling en aanvraag gedragsdeskundig onderzoek in familierechtelijke zaken.

4 Moet de deskundige op zitting komen om de rapportage toe te lichten en vragen te beantwoorden? Zo ja, dan dient de deskundige een aparte declaratie in voor de extra uren.

2. Juridisch kader

Gedragsdeskundig onderzoek in familie- en jeugdrechtelijke zaken kan plaatsvinden in het kader van beslissingen rond een kinderbeschermingsmaatregel en bij vragen rond gezag en omgang/verdeling van zorg- en opvoedingstaken. In het kader van kinderbeschermingsmaatregelen kunnen ouders op grond van artikel 810a, lid 2, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv) contra-expertise verzoeken aan de rechter, maar de rechter kan op grond van artikel 194, lid 1, Rv ook ambtshalve een deskundigenonderzoek gelasten. Ouders kunnen de rechter ook verzoeken een op eigen initiatief tot stand gekomen rapport in het geding te mogen brengen (zie artikel 810a, lid 1, Rv). De kosten voor laatstbedoeld onderzoek dienen voor rekening van de ouders zelf te komen.

Het onderzoek gaat in het algemeen over het gezinssysteem. Vaak omvat het een onderzoek naar eventuele (psycho)pathologie van de minderjarige(n) en/of de ouders/verzorgers, de (specifieke) opvoedingsbehoeften van de minderjarigen(n) en/of de opvoedingsvaardigheden van de ouders/verzorgers. Het onderzoek kan worden gedaan door een (kinder)psychiater, een (kinder)psycholoog en/of een orthopedagoog.

Op deze onderzoeken zijn de bepalingen uit het gezondheidsrecht, vastgelegd in de Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (WGBO), van toepassing, zolang de aard van de rechtsbetrekking zich daartegen niet verzet (artikel 7:464 van het Burgerlijk Wetboek (BW).

De gedragsdeskundigen zijn veelal BIG-geregistreerd (GZ-psycholoog, (kinder- en jeugd) psychiater, orthopedagoog-generalist) waarmee de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (BIG) op hen van toepassing is. Zij vallen onder het regime van het medisch tuchtrecht (regionaal/centraal tuchtcollege voor de gezondheidszorg).

Als een gedragsdeskundige niet BIG-geregistreerd is, dient de gedragsdeskundige een SKJ-registratie postmaster te hebben (Stichting Kwaliteitsregister Jeugd).

Daarnaast zijn de beroepsregels van toepassing, die zijn neergelegd in een beroepscode, gedragscode of richtlijn van de volgende beroepsverenigingen (aangesloten bij het Kwaliteitsregister Jeugd):

- Nederlands Instituut van Psychologen (NIP);
- Nederlandse Vereniging van pedagogen en Onderwijskundigen (NVO);
- Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP);
- Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst (KNMG).

Voorts gelden het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind (IVRK), het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM), het Burgerlijk Wetboek, het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, de Jeugdwet, het Landelijk Kader Forensische Diagnostiek Jeugd[5], de richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming van het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) en de (Uitvoeringswet) Algemene Verordening Gegevensbescherming.

In dit addendum is de informatie uit de Leidraad afgestemd op de geldende bepalingen uit de WGBO, BIG en de betreffende beroepscodes, gedragscodes, richtlijnen, verordening en verdragen. Daarvoor is de werkwijze in het gedragsdeskundig onderzoek als uitgangspunt genomen. Deze werkwijze wijkt af van de werkwijze binnen het reguliere deskundigenonderzoek, waardoor de bepalingen uit de Leidraad niet onverkort van toepassing zijn op gedragsdeskundig onderzoek in

5 DGJS (Ministerie van Veiligheid en Justitie) d.d. 1 september 2014.

familie- en jeugdrechtelijke zaken. Voor zover wijzigingen dan wel aanvullingen zijn opgenomen in de informatie uit de Leidraad, wordt verwezen naar de betreffende bepalingen. De overige bepalingen uit de Leidraad zijn ongewijzigd van toepassing en, voor zover relevant, samengevat weergegeven.

3. Communicatie met rechter en griffier

Voor vragen of in het geval van problemen tijdens het onderzoek neemt de gedragsdeskundige (via het NIFP) contact op met de contactpersoon van het betreffende gerecht (meestal is dat de betreffende griffier/ gerechtsjurist). De naam van de contactpersoon is op te vragen via de griffier, als deze nog niet bekend is.

4. en 5. Communicatie met de procespartijen (hierna: onderzochten) en hoor en wederhoor

NB: De nummering in deze bijlage volgt de nummering van de Leidraad deskundigen in civiele zaken. Om die reden loopt de nummering in deze bijlage niet overal door.

Voorafgaand aan het onderzoek stelt de gedragsdeskundige de onderzochten en indien van toepassing de wettelijk vertegenwoordiger(s) op de hoogte van de vraagstelling, de in het onderzoek betrokken stukken[6], referenten en de onderzoeksopzet en verstrekt daartoe de NIFP-brochure 'Gedragsdeskundig onderzoek in familie- en jeugdrechtelijke zaken'. Daarnaast bespreekt de gedragsdeskundige de rechten van de onderzochten (opmerkingen en verzoeken, inzage- en correctierecht) en vraagt of zij nog altijd instemmen met het onderzoek van zichzelf en/of de kinderen over wie zij gezag/voogdij hebben, zoals opgenomen in de rechterlijke uitspraak. Daarbij wordt uitleg gegeven over het blokkeringsrecht [7] (zie onder '11.5 Inzage- en blokkeringsrecht in het medisch onderzoek').

Wijzigingen van de onderzoeksopzet gedurende het onderzoek kunnen slechts met toestemming van de opdrachtgever en de onderzochten plaatsvinden via bemiddeling van het NIFP.

Als er gedurende het onderzoek sprake is van een relevante wijziging van omstandigheden (bijvoorbeeld in de relatie van partijen) dan is het van belang dat de deskundige hierover contact op met de opdrachtgever, alvorens met het onderzoek te starten of verder te gaan.

Vanwege de bescherming van de privacy van betrokkenen (beroepsgeheim) stelt de gedragsdeskundige in beginsel afzonderlijke deelrapportages op over iedere onderzochte (kind- en ouderrapport). In iedere deelrapportage worden de vragen beantwoord, behorend bij de desbetreffende onderzochte/betrokkene.

Als het met het oog op de privacy wenselijk is dat de rechtbank of het gerechtshof de deelrapportage niet doorzendt aan de belanghebbende(n) op wie de deelrapportage niet ziet, dan kan de gedragsdeskundige (via de jurist van het NIFP) een gemotiveerd beroep doen op artikel 811, lid 2, Rv juncto artikel 5.1, lid 2 onder e Wet open overheid. Inzage of afschrift kan worden geweigerd door de rechter aan wie de bescheiden zijn overgelegd voor zover het belang

---

6 Volgens de Hoge Raad is het in beginsel aan de deskundige zelf om te bepalen welke stukken uit het dossier van de lopende zaak nodig zijn. Dit valt onder de medewerkingsplicht van partijen. Dat geldt echter niet zonder meer voor stukken uit eerdere procedures, temeer niet als die uit het rechtbankarchief moeten komen. Daarvoor is wel toestemming nodig van partijen, omdat dat geen stukken zijn die in de procedure zijn ingebracht.

7 Juridische kaders voor het gedragsdeskundig onderzoek binnen het personen- en familierecht (paragraaf 3.5 Blokkering).

daarvan niet opweegt tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer of, in uitzonderlijke gevallen, indien openbaarmaking onevenredige benadeling toebrengt aan een ander belang en het algemeen belang van openbaarheid niet tegen deze benadeling opweegt.

4.1 Invloed van het beginsel van hoor en wederhoor/ 5.2 Niet met één partij tegelijk communiceren

De gedragsdeskundige communiceert (schriftelijk en mondeling) met ieder van de onderzochten afzonderlijk vanwege de bescherming van de privacy.

4.2 Invloed van rechtsbijstand

De gedragsdeskundige communiceert in principe rechtstreeks met de onderzochten, niet via de advocaat of gemachtigde, tenzij de onderzochte daar uitdrukkelijk om vraagt of in het geval van een (wettelijk) vertegenwoordiger (ouder met gezag, voogd, mentor of curator).

5.3 Opmerkingen en verzoeken van partijen/ 5.4 Correctieverzoeken van een partij

De gedragsdeskundige stelt de onderzochten voorafgaand aan (en in een uitzonderlijk geval tijdens) het feitelijke onderzoeksproces in de gelegenheid om verzoeken in te dienen en vermeldt dit in de rapportage, evenals de inhoud van de eventuele verzoeken. De gedragsdeskundige wordt daarbij de nodige vrijheid gelaten om het onderzoek te verrichten op de wijze die het beste wordt bevonden.[8]

Bij het doen van verzoeken kan gedacht worden aan het verzoek om bepaalde referenten te raadplegen of kennis te nemen van aanvullende stukken. De gedragsdeskundige bepaalt of het verzoek al dan niet wordt gehonoreerd. De gedragsdeskundige neemt daarbij in overweging of de informatie noodzakelijk is voor de beantwoording van de vraagstelling. Deze afweging wordt in de rapportage opgenomen. Als een verzoek wordt gehonoreerd wordt de informatie door de gedragsdeskundige of de onderzochte gedeeld met de wederpartij voor zover deze informatie op de wederpartij of de kinderen betrekking heeft. Indien door de wederpartij gemotiveerd bezwaar wordt gemaakt tegen de aanvullende informatie kan door de gedragsdeskundige (via het NIFP) contact worden opgenomen met de contactpersoon van de rechtbank of het gerechtshof voor overleg.

In de afrondende fase van het onderzoek stelt de gedragsdeskundige de onderzochten in de gelegenheid om opmerkingen te maken over de in de conceptrapportage opgenomen conclusies en advisering. Daartoe vindt een adviesgesprek plaats door de gedragsdeskundige met iedere onderzochte afzonderlijk[9], waarbij de conclusies en de advisering worden besproken en toegelicht en de conceptrapportage (voorzien van watermerk) kan worden ingezien en/of worden mee-gegeven, mede ter uitvoering van het hierna opgenomen correctierecht.

De opmerkingen worden in het rapport opgenomen of in een bijlage bij het rapport gevoegd en gelijktijdig met de rapportage naar de opdrachtgever gestuurd. De gedragsdeskundige reageert niet op de opmerkingen.

Binnen een daarvoor door de gedragsdeskundige (schriftelijk) gestelde termijn (twee weken) wordt, naast het maken van opmerkingen, gelegenheid geboden voor correctie van feitelijke onjuistheden in het conceptrapport als de onderzochte kan aantonen dat de opgenomen gegevens onjuist of onvolledig zijn. In de rapportage wordt bij voorkeur zichtbaar gemaakt welke wijzigingen door

8 HR, 14-10-2022, nr. 21/02117, HR, 19-10-2018, nr. 17/03817, HR, 20-09-1996, nr. 16022.

9 In het geval van kinderen jonger dan 12 jaar wordt door de gedragsdeskundige een inschatting gemaakt of en zo ja welke vorm van adviesgesprek het meest passend is. Deze overweging wordt beargumenteerd in het rapport opgenomen.

onderzochte zijn gemeld en welke zijn verwerkt. Het correctierecht ziet niet op onderdelen van het rapport die niet vatbaar zijn voor feitelijke correctie (professionele indrukken, meningen, conclusies en advisering) en evenmin op informatie die afkomstig is van derden. Referenten hebben op grond van de AVG op eigen verzoek inzage- en correctierecht.

De gedragsdeskundige kan de onderzochten ook tijdens het onderzoek alvast in de gelegenheid stellen om hun gespreksverslag en/of de samenvatting van de stukken in te zien voor eventuele correcties van feitelijke onjuistheden.

Een eventueel gemotiveerd verzoek tot uitstel voor het maken van opmerkingen en/of correcties van feitelijke onjuistheden met een redelijke termijn kan (schriftelijk) worden verleend. Bij overschrijding van de inleverdatum overlegt de gedragsdeskundige (via het NIFP) met de contactpersoon van de rechtbank of het gerechtshof en bericht, indien nodig, de overige onderzochte(n).

Opmerkingen en/of correcties van feitelijke onjuistheden die na het verstrijken van de reactietermijn worden ontvangen, worden door de gedragsdeskundige (via het NIFP) aan de opdrachtgever nagezonden (tot aan de zitting).

De gedragsdeskundige verleent op de volgende wijze inzage in de conceptrapportage.

- *Ouders/verzorgers:* inzage in het henzelf betreffende conceptrapport en in elkaars concept-rapport wanneer zij daar toestemming voor geven.
- *Kinderen < 12 jaar:* in beginsel geen inzage, tenzij de gedragsdeskundige hen in staat acht de inhoud van het conceptrapport goed te kunnen begrijpen. In dat geval neemt de gedrags-deskundige deze overweging beargumenteerd in het rapport op.
  Ouders met gezag/voogd.
- *Kinderen 12-16 jaar:* inzage, tenzij de gedragsdeskundige hen niet in staat acht de inhoud van het conceptrapport goed te kunnen begrijpen. In dat geval neemt de gedragsdeskundige deze overweging beargumenteerd in het rapport op.
  Ouders met gezag/voogd krijgen inzage, tenzij de minderjarige dat op goede gronden niet wil. In dat geval maakt de gedragsdeskundige een afweging die beargumenteerd in het rapport wordt opgenomen.
- *Kinderen ≥ 16 jaar:* inzage.
  Ouders met gezag/voogd krijgen inzage als de minderjarige daarvoor toestemming geeft.

6. Onpartijdig en naar beste weten

Na aanvaarding van de benoeming heeft de gedragsdeskundige de verplichting zijn opdracht onpartijdig en naar beste weten te vervullen. De gedragsdeskundige onderhoudt geen zakelijke, professionele of privérelatie met de onderzochten. De gedragsdeskundige mag zich niet door partijbelangen laten leiden en moet naar beste weten, 'state of the art', onderzoek doen en de vraagstelling gemotiveerd beantwoorden. De gedragsdeskundige doet niet aan waarheidsvinding[10] maar moet opgeworpen relevante feiten wel zoveel mogelijk met stukken onderbouwen.
Waar mogelijk dient ook te worden vermeld of het punt nog actueel is.

Informatie die niet relevant is voor de beantwoording van de vraagstelling wordt niet in de rapportage opgenomen en valt onder de geheimhoudingsplicht van de gedragsdeskundige.

10 Actieplan Verbetering Feitenonderzoek in de Jeugdbeschermingsketen
Recht doen aan kinderen en ouders, paragraaf 4 (4.1)

7. Processtukken en andere stukken

De processtukken worden door de opdrachtgever (rechtbank, gerechtshof) via het NIFP aan de gedragsdeskundige verstrekt. Als het procesdossier niet compleet is, vraagt de gedragsdeskundige de ontbrekende stukken (via het NIFP) op bij de rechtbank/het gerechtshof.

Zoals hiervoor beschreven hebben de onderzochten in het kader van het doen van verzoeken ook zelf de mogelijkheid stukken in te brengen als deze, naar het oordeel van de gedragsdeskundige, van belang zijn voor de beantwoording van de vraagstelling.

Aanvullende informatie wordt gedeeld met de wederpartij voor zover deze informatie op de wederpartij of de kinderen betrekking heeft. Voor het verkrijgen van informatie die valt onder het (medisch) beroepsgeheim heeft de gedragsdeskundige de (schriftelijke) toestemming van de onderzochte en/of de wettelijk vertegenwoordiger nodig.

8. Aanvaarding van de benoeming

Na bemiddeling door het NIFP en goedkeuring van de offerte door de opdrachtgever aanvaardt de gedragsdeskundige de opdracht.

Voor aanvang van het onderzoek beziet de gedragsdeskundige of de vraagstelling, zoals opgenomen in de rechterlijke uitspraak, is gelegen binnen de grenzen van de kennis en ervaring op zijn vakgebied en of deze voldoende duidelijk is. Bij twijfel, onduidelijkheid of vragen kan de gedragsdeskundige (via het NIFP) contact opnemen met de contactpersoon.

Aansprakelijkheid kan niet worden beperkt op grond van artikel 7:463 BW (WGBO). Evenmin kan eventuele strafrechtelijke of tuchtrechtelijke aansprakelijkheid worden beperkt of uitgesloten.

9. Onderzoek doen: zelfstandig of onder regie van de rechter

De gedragsdeskundige verricht het onderzoek zelfstandig of onder regie van de rechter. Dit blijkt uit de uitspraak.

Als de gedragsdeskundige het onderzoek zelfstandig verricht, kiest de gedragsdeskundige zelf hoe het onderzoek wordt ingericht en uitgevoerd, op welke wijze de onderzochten in het onderzoek worden betrokken (doen van verzoeken) en op welke manier de rapportage van het gedragsdeskundig onderzoek wordt opgesteld (afzonderlijke rapportages per onderzochte). De gedragsdeskundige heeft de leiding van het onderzoek en is daarmee ook verantwoordelijk voor de voortgang ervan.

Als in de uitspraak is bepaald dat de gedragsdeskundige het onderzoek verricht onder regie van de rechter staan in de regel in de uitspraak aanwijzingen over de inhoud daarvan. De gedragsdeskundige dient zich daarbij altijd te houden aan de richtlijnen van de beroepsverenigingen. Bij twijfel, onduidelijkheid of vragen is het verstandig voor aanvang van het onderzoek (via het NIFP) contact op te nemen met de contactpersoon.

10. Inschakeling van derden in het onderzoek

Inschakeling van een derde om een deel van het onderzoek te verrichten wordt tevoren met onderzochten besproken en in de offerte opgenomen. Bij vragen of noodzaak tot aanvullend onderzoek neemt de gedragsdeskundige contact op met de contactpersoon. In het rapport wordt melding gemaakt van de betrokkenheid van een derde bij de uitvoering van het onderzoek.

11. Gevolgen van rechten en plichten van partijen bij het deskundigenonderzoek

NB: De nummering in deze bijlage volgt de nummering van de Leidraad deskundigen in civiele zaken. Om die reden loopt de nummering in deze bijlage niet overal door.

Onderzochten zijn volgens de wet verplicht aan het deskundigenonderzoek mee te werken. Doet een onderzochte dat niet, dan kan het gevolg zijn dat dat de rechter daaruit conclusies trekt die ongunstiger zijn voor deze onderzochte dan wanneer hij/zij wel had meegewerkt.

Als een onderzochte medewerking weigert, kijkt de gedragsdeskundige eerst of er een vorm van onderzoek is waaraan de onderzochte wel mee wil werken.

Onderzochten moeten voldoen aan redelijke verzoeken van de gedragsdeskundige om informatie te geven, zij moeten tijdig gemaakte afspraken met de gedragsdeskundige nakomen of tijdig gemotiveerd om uitstel verzoeken.

Als de gedragsdeskundige de indruk heeft dat het onderzoek ernstige vertraging oploopt of ernstig wordt bemoeilijkt doordat een onderzochte niet meewerkt, dan is het raadzaam (via het NIFP) de contactpersoon in te schakelen. Het gaat ten slotte vaak om (het beperken of wegnemen van de bedreiging in) de ontwikkeling van kinderen en dan is tijdsverloop op zich al een eigen afweging.

11.2 Bijeenkomst met partijen (onderzochten) / 11.3 Bijeenkomst met één partij en privacy

De onderzoeksgesprekken vinden plaats met iedere onderzochte afzonderlijk en zonder (tussenkomst van) de advocaat of gemachtigde. De uitkomsten van de onderzoeksgesprekken worden niet met de andere onderzochten gedeeld en zij worden evenmin in de gelegenheid gesteld hierop te reageren, met uitzondering van de kindgesprekken in het kader van het inzagerecht voor ouder(s) met gezag/voogd (zie onder '5.3 Opmerkingen en verzoeken van partijen / 5.4 Correctieverzoeken van een partij').

De gedragsdeskundige bepaalt welke ruimte onderzochten tijdens het onderzoek krijgen om zich te doen bijstaan door derden, zoals een vertrouwenspersoon, mentor, curator of levenspartner. Daarbij mag de doelmatigheid van het onderzoek niet worden verstoord. De gedragsdeskundige kan hierover een eigen afweging maken, waarbij wordt afgewogen of de aanwezigheid van een derde het onderzoek zal faciliteren of juist belemmeren. Bij twijfel of problemen raadpleegt de gedragsdeskundige (via het NIFP) de contactpersoon.

Mits het onderzoeksbelang zich daartegen niet verzet mogen eventuele audio-opnamen alleen worden gemaakt in overleg met de gedragsdeskundige, onder de voorwaarde dat de opnamen niet publiekelijk worden gemaakt en/of worden ingebracht in de gerechtelijke procedure.

11.4 Onderzoek ter plaatse en eigen onderzoek

De gedragsdeskundige vermeldt de bron van eventueel literatuuronderzoek (auteur, titel en vindplaats).

11.5 Inzage- en blokkeringsrecht in het medisch onderzoek

De WGBO richt zich op iedere beroepsbeoefenaar die een geneeskundige handeling uitvoert. Onder een geneeskundige handeling valt ook het onderzoeken van een persoon ter beoordeling van zijn gezondheidstoestand (fysieke gezondheid, mentale toestand, persoonlijkheid). De WGBO is daarmee ook van toepassing op gedragsdeskundig onderzoek in familie- en jeugdrechtelijke zaken zolang de aard van de rechtsbetrekking zich daartegen niet verzet.

Voor (de werkwijze met betrekking tot) het inzagerecht wordt verwezen naar '5.3 Opmerkingen en verzoeken van partijen/ 5.4 Correctieverzoeken van een partij'.

Zoals hiervoor onder '4. Communicatie met de procespartijen (hierna: onderzochten), 5. Hoor en wederhoor' is opgenomen, zijn onderzochten bij de start van het onderzoek gewezen op het blokkeringsrecht. In aanvulling daarop geldt het volgende. Tijdens het adviesgesprek wordt de uitkomst van het onderzoek besproken en toegelicht. Als de onderzochte een beroep doet op het blokkeringsrecht volgt hierover een gesprek met de gedragsdeskundige en beoordeelt de gedragsdeskundige of eventuele aanpassing van de rapportage mogelijk is zonder dat dit gevolgen heeft voor de beantwoording van de vraagstelling. Mocht de onderzochte na dit gesprek nog steeds een beroep willen doen op het blokkeringsrecht dan maakt de gedragsdeskundige een belangenafweging tussen het (privacy)belang van de onderzochte en het belang van het kind bij het uitbrengen van de rapportage, waarbij het belang van het kind op bescherming en een veilige en ongestoorde ontwikkeling prevaleert.

Als de gedragsdeskundige de rapportage ondanks de bezwaren van de onderzochte (deels) verstrekt aan de opdrachtgever wordt de motivering samen met de bezwaren van de onderzochte in het rapport opgenomen of in een bijlage bij het rapport gevoegd.

Als de gedragsdeskundige de rapportage niet (volledig) verstrekt en de rapportage door de rechtbank of het gerechtshof wordt opgevraagd, dient de rapportage bij de gedragsdeskundige opgevraagd te worden en niet bij de onderzochte. Dit geeft de gedragsdeskundige de mogelijkheid de onderzochte alsnog in de gelegenheid te stellen opmerkingen te maken over de in de conceptrapportage opgenomen conclusies en advisering en gebruik te maken van het correctierecht.

12. Samen met andere deskundigen benoemd

Over iedere onderzochte wordt een afzonderlijk rapport opgemaakt. In de rapportage wordt door de deskundigen aangegeven onder wiens verantwoordelijkheid het betreffende deel van de rapportage is opgesteld.

13. Rapport

De gedragsdeskundige kan gebruik maken van het NIFP-format of het model deskundigenbericht.

De vraagstelling dient gemotiveerd beantwoord te worden.
De rechter kan als laatste vraag voorleggen of uit het onderzoek bevindingen naar voren komen die niet aan de orde zijn gekomen in de onderzoeksvragen, maar wel van belang zijn met betrekking tot de ontwikkeling en opvoeding van het kind en/of bij eventueel te nemen beslissingen. Deze vraag is bedoeld om de gelegenheid te bieden (binnen de grenzen van het vakgebied) opmerkingen te maken die naar inzicht van de gedragsdeskundige niet zijn meegenomen in de vragen van de rechter en die wel relevant kunnen zijn voor het goede begrip van de rapportage of het verdere verloop van de zaak.

Nadat de onderzochten gebruik hebben kunnen maken van hun inzage- en correctierecht zoals onder '5.3 Opmerkingen en verzoeken van partijen/ 5.4 Correctieverzoeken van een partij' beschreven, stuurt de gedragsdeskundige de definitieve ondertekende rapportage met de eindnota via het NIFP aan het betreffende gerecht.

Als de gedragsdeskundige voorziet, om welke reden dan ook, de rapportage niet of niet op tijd te kunnen uitbrengen, dient hierover (via het NIFP) contact te worden opgenomen met de contactpersoon.

14. Betaling

De kosten van het deskundigenonderzoek in kinderbeschermingszaken komen in beginsel ten laste van 's Rijks kas. In familierechtelijke zaken komen de kosten in principe voor partijen zelf. In het eerste geval dient de rechtbank de offerte vooraf goed te keuren; in het tweede geval partijen zelf. Op de eindnota wordt het volgende vermeld: de (reis)kosten, het uurtarief en aantal uren voor onderzoek en verslaglegging (salaris) en indien van toepassing het uurtarief en aantal gewerkte uren van een ingeschakelde derde (inclusief btw).

Als tijdens het onderzoek blijkt dat de kostenbegroting wordt overschreden, neemt de gedragsdeskundige (via het NIFP) contact op met de contactpersoon voordat de begroting daadwerkelijk wordt overschreden.

15. Kopie van de uitspraak na deskundigenbericht

Vanwege de aard van de procedure ontvangt de gedragsdeskundige geen afschrift van de uitspraak.

16. Bewaartermijn voor stukken

Op grond van de toepasselijke archiefregels moeten de gerechten procesdossiers zeven jaar bewaren vanaf de datum waarop de rechter de einduitspraak heeft gedaan in de zaak waarin de gedragsdeskundige heeft gerapporteerd.

De gedragsdeskundige moet de rapportage en eventuele testgegevens op grond van de WGBO gedurende twintig jaar bewaren na de laatste wijziging in het dossier (verstrekking van de rapportage aan het gerecht).

